

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben hához hordva: Vidékre postán szállva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visszafizetését és hirdetések szállítására nem vállal felelősséget. Kiadóhivatalhoz intézendők.

HINDENBURG HADIPARANCSA.

A német hadsereggel közli békejegyünket. — Tovább kell küzdenünk!

Budapest, szeptember 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hindenburg vezértábornagy a hadsereghez a következő hadiparancsot intézte:

Az osztrák-magyar kormány valamennyi hadviselőhöz javaslatot intézett a béke helyreállítása céljából, nevezetesen egyelőre nem kötelező megbeszélések folytatására úgy, hogy ezáltal a küzdelem nem szenvedne megszakítást. A béke megbeszélések kívánságában bennünket is az a szellem vezetett, hogy mi a küzdelmet a hazánk védelméért folytatjuk.

Már 1916. év decemberében felajánlotta a békét császárnk, legfőbb hadurunk szövetségeseivel egyetértésben. Több ízben bizonyoságot tettünk, hogy hajlandók vagyunk arra, hogy békét kezdjünk. A válság ellenségeink táborából mindig guny és becsmérlés volt. Az ellenség csak a megsemmisítő győzelmet ismeri, mi azonban csak védelmi háborút. Ebben a szellemben intézte szövetségeseink is békejegyüket ellenségeinkhez a nem kötelező megbeszélések érdekében.

Az ellenség tovább akarja folytatni a küzdelmet, a hadseregnek tehát tovább kell küzdeni. A német haderő, mely négy éven át páratlan vitézséggel verekedett, továbbra is védeni fogja a hazát és befogja bizonyítani az ellenségnek, hogy legyőzhetetlen. Csak úgy törhetjük meg az ellenségnek megsemmisítésünkre irányuló akaratát.

Be fogjuk várni és meg fogjuk látni vajjon ellenségeink becsülettel gondolnak ránk és készek lesznek béketárgyalásra, vagy pedig olyan békét fognak ajánlani, melynek olyan kemény feltételei lesznek, elfogadásuk egyenlő volna hazánk megsemmisítésével.

HINDENBURG.

Az entente tovább uszit.

London, szept. 19.

Az entente államok munkásainak konferenciája, melyen Kerenszki és Henderson is jelen volt, Gomperz, az amerikai munkásszövetség nevében szólalt fel és beszédében többek között a következőket fejtegette:

— Ez a világháború tulajdonképpen az autokratikus és demokratikus berendezkedések konfliktusa, harc a szabad állami berendezkedések útján való önfejlődés és az egyes csoportok vagy egyes személyek által való önkényes ellenőrzés között. Megmásíthatatlan szándékunk, hogy mindent megteszünk, ami hatalmunkban áll a szövetséges államok támogatása terén, hogy a központi hatalmak fegyveres erőit kikergessük azokból az országokból, melyekbe benyomultak és amelyeket ma megszállva tartanak. Ezek ellen a fegyveres erők ellen akarunk küzdeni mindaddig, míg katonai és autokratikus kormányok rendelkeznek velük és amíg veszélyeztetik a demokratikusan kormányzott népeket.

(Gomperz hollandiai zsidó szülőktől származott.)

Az entente együttes válasza.

Rotterdam, szept. 18.

A Nieuwe Rotterdamsche Courant azt hiszi, hogy Wilson gyors válasza után már nem lehet kétséges a szövetségesek felelete sem.

Wilson úgy látszik, lehetlenné akarja tenni, hogy a szövetségesek mással, mint határozott elutasítással feleljenek.

Hiszen az elfogadás és az ilyen határozott visszautasítás között még másféle válasz is elképzelhető lett volna, de Wilson válasza után minden más felelet értékét veszti. Wilson hivatkozik a tizennégy békepontjára. E szerint tehát

az entente-hadseregeknek még harcolniuk kell Elzász-Lotharingia, Posen, Szilázia, Galicia stb. megszerzéséért. — Ehhez bizony még hosszú idő szükséges.

A Manchester Guardian londoni tudósítója a következőket jelenti:

Lansing válasza után arra lehetne következtetni, hogy Amerika a maga részéről végleg elintézte a dolgot. Illetékes helyről

azonban úgy értesülök, hogy ez a feltevés túlságosan messzemenő.

Valószínű, hogy az Egyesült Államok csatlakozni fognak a szövetségesek közös válaszához, amely bizonyára az entente versa illési tanácsa fog megadni.

Ebben a tanácsban Amerika is képviselve van. — Lansing közlése főképp az amerikai népek szolt. Lloyd George szombat előtt nem tér vissza Londonba. Lehetséges, hogy a brit hadi kabinet e hét végén tárgyalja az ügyet, a versaillesi tanács pedig szintén hamarosan összeül és egy héten belül megszövegezi a választ.

Téli háború lesz.

Rotterdam, szept. 19.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból: Lansing sietős nyilatkozata után többé már nem lehet kétség a végleges válaszban sem. Általában azt hiszik, hogy Németország és a monarchia katonai vezetői Amerika válaszában annak a bizonyítékát fogják látni, hogy mindent megtettek a béke érdekében és megfogják kísérelni, hogy népeiket előkészítsék a téli háborúra. A monarchia egyengette az

utat Wilson békepontjainak feltétlen elfogadásához.

Wilson tanácskozása Lewis szenátorral.

Genf szept. 19.

Lyoni lapok jelentik, hogy Wilson elnök hosszabb tanácskozást folytatott Lewis szenátorral, aki rögtön a tanácskozás után Európába utazott. Amerikai lapjelentések szerint Lewis Wilson üzenetét viszi Európába, ahol Franciaország, Anglia és Olaszország vezető miniszterelnökeivel fog tanácskozásokat folytatni.

A békejegyzék és a német többségi pártok.

Berlin, szeptember 19.

A parlament többségének még nem volt alkalma a helyzetet megtárgyalni, általános ságban azonban a következő felfogás alakult ki:

Nagy hibának tekintenénk, ha a pártok nyilvánosan állást foglalnának, mielőtt a bécsi jegyzék az ellenséges országokban meg nem tette hatását. Erről szó sem lehet addig, míg az *entente haditanácsa egységes álláspontját körül nem határota. Az ellenség becsületes közeledésével már aligha lehet számolni*, azonban a diplomáciai helyzet jövő kialakulására nézve igen fontos, hogy milyen taktikát fognak követni és mivel fogják a jegyzék elvetését megindokolni.

Balfour beszédében vázolt feltételeket nem szabad könnyelműen megítélni a belga és keleti kérdésekben. *Amennyiben Angliának nem az a célja, hogy Németországot megalázza, a megegyezés lehetséges lesz.*

Ami Belgiumot illeti, úgy a közjogi és magánjogi kötelezettségek mérlegeléséről való tárgyalásoknak határozottan kilátásuk lenne sikerre. Hogy Németországnak ennél az elszámolásnál óriási fizetést kell magára vállalni, kézenfekvőnek látszik. Valószínűleg köteleznék magát Németország arra, hogy Belgium újjáépítéséhez hozzájáruljon, ezt azonban nem szabad „hadikárpótlásnak” tekinteni, melyet mint legyőzöttnek kellene fizetni.

Balfour megjegyzése Elzász-Lotharingia visszaadásáról, új nagy akadálya a békének. Épp oly kevésbé lehet szó a gyarmati kérdéssről olyképpen, amint Balfour nyilatkozata előadja.

Németország követelését a gyarmatok visszaadására nem kell szösz szerint értelmezni, hogy ugyanazokat a területeket akarja visszakapni, amelyek a háboru előtt birtokában voltak.

Belgium nem köt különbékét.

Rotterdam, szept. 19.

Párisból táviratozzák: A Petit Parisien jelentése szerint Belgium szövetségeseinek meghallgatása után elhatározta, hogy a német külön békejavaslatot teljesen elutasítja.

A francia kormány szerdán kapta meg a békejegyzéket.

Budapest, szept. 19. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Az Havas ügynökség jelenti: Dunont svájci követ szerdán átadta a francia kormánynak az osztrák-magyar kormány jegyzékét.

Az Átmenetgazdasági Részvénytársaság megalakult.

A harctereken még rémesen dul a harc, idehaza pedig készülünk a háboru utáni be rendezkedésre, hogy ha vége lesz a nagy küzdelemnek, a leszerelés ne találjon bennünket készületlenül.

A kormány figyelmeztető felhívására az egész országban megalakulnak az Átmenetgazdasági Részvénytársaságok, hogy a leszerelés folytán feleslegessé váló javakat átvegye és az illetékes faktorok útján az ország népéhez juttassa. Nem nyereszkes, hanem altruista alapon.

A Nagyvárad és Biharmegye területére terjedő részvénytársaság szervezésének terhez munkáját a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara vette a kezébe s dr. Moskovits József kamarai elnök s dr. Sarkadi Lajos titkár buzgó tevékenysége már tető alá hozta a jövő közzgazdasági életre oly fontos részvénytársaságot.

Tegnap délután volt a részvénytársaság alakuló közgyűlése a kamara dísztermében.

Dr. Moskovits József elnöklete alatt jelen voltak: Malatinszky Lajos főispán, Rimler Károly polgármester, Szmazsenka Ernő, Havas Mór kir. tan., Sarkadi Lajos, dr. Popper Ákos, Horváth Árpád, Szalai József, dr. Magurányi Jenő, Szőke Sándor, Schenker Ferenc, dr. Demetrovics Elek, Kelen Béla, Schwarcz Izidor, dr. Oláh Béla, dr. Friedländer Ernő, dr. Adorján Ármint, Krausz Samu, Balogh Vilmos, Révész Béla, Lövinger József, Markovits Hermann és Szemere Miklós.

Dr. Moskovits József elnök üdvözli Malatinszky Lajos főispánt és a megjelenteket, konstatálja, hogy az Átmenetgazdasági részvénytársaság alakuló közgyűlése a törvényes formák betartásával hivatott össze. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Sarkadi Lajos titkár, a hitelesítésre Havas Mórt, dr. Demetrovics Eleket és Szmazsenka Ernőt kérte fel.

Majd bejelenti elnök, hogy 294 részvényre 1.450.000 K-t irtak alá, tehát a tervezett összeget 450.000 koronával tuljegyezték. Az aláírók az összeg 30 százalékát befizették s így nincs akadálya a megalakulásnak. — Tudomásul vették.

Dr. Sarkadi Lajos titkár javasolja, hogy a 450.000 korona tuljegyzés folytán a jegyzéseket 30 százalékkal redukálják. Így 200 darab részvényre esik az egy millió korona részvénytőke.

A javaslatot elfogadták.

Ezután az alapszabályok megállapítására került a sor, amelyet dr. Sarkadi Lajos titkár terjesztett elő.

Az alapszabályok szerint a részvénytársaság címe: „Nagyvárad és Biharmegyei Átmenetgazdasági Részvénytársaság”; székhelye: Nagyvárad.

A r. t. célja: a leszerelés folytán feleslegessé vált javaknak átvétele, szakszerű kezelése, forgalomba hozása és a kereskedők, iparosok és mezőgazdák körében altruista alapon való szétosztása.

Horváth Árpád azt óhajtaná, hogy a földművelésügyi miniszter által létesítendő Mezőgazdasági és Erdőgazdasági Részvénytársasággal szerves kapcsolatba kellene hozni

ezen részvénytársaságot. — Továbbá kifogásolja, hogy a vidéki pénztintézeteket nem vonták be a részvénytársaságba.

Dr. Sarkadi Lajos felvilágosítással szól. A földművelésügyi miniszter által tervezett részvénytársasággal keresték a kapcsolatot s az meg is lesz. A vidéki pénztintézetek ha jelentkeznek, részükre valószínűleg engednek át az alapítók részvényeket.

Dr. Moskovits József elnök hivatkozik arra, hogy a lapokban meghirdették a jegyzés idejét; jelentkeztek is egyes intézetek, hogy jegyeznek, de az elmaradt. A kereskedelmi miniszter szöszította fel a kamarát a r. t. megalakítására. A földművelési miniszter még nincs elhatározva, hogy miként vesz részt a kampányban.

Az alapszabályok további pontjai szerint a r. t. alaptőkéje 1 millió korona, 200 darab 5000 K-ás részvényből áll. Az igazgatóság legkevesebb 15 és legfeljebb 30 tagból, a felügyelő bizottság legalább 5, de legfeljebb 15 tagból áll.

Az évi tiszta nyereségből legfeljebb 5 százalék osztalék fizethető ki, a többi az alaptőkéhez csatolandó.

A felszámolás után a részvénytőke kifizetése után maradandó felesleg a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara felügyelete alatt álló jóléti, valamint ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági intézmények fentartására fordítatik: (Mezőgazdasági intézmények a kamara felügyelete alatt nincsenek. Szerk.)

Az alapszabályokat elfogadták.

Ezután a gyűlés a részvénytársaság megalakulását kimondotta.

Az igazgatóság tagjai 3 évre a következők: Malatinszky Lajos, Rimler Károly, Fráter Barna, Olasz Elemér, Kelen Béla, dr. Moskovits József, dr. Popper Ákos, Horváth Árpád, Havas Mór, dr. Magurányi Jenő, Krausz Soma, Kereszthy Kornél, Szőke Sándor, Schenker Ferenc, Grósz Hugó, Révész Béla, dr. Demetrovics Elek, Szmazsenka Ernő, Balogh Vilmos, dr. Moskovits Miklós, Moskovits Miksa, dr. Rezső Mór, dr. Friedländer Ernő, Rosenberg Izsó, Sauerpreis Nándor, Markovits Hermann, dr. Stern Odón.

Felügyelőbizottsági tagok 3 évre: Tátray Sándor, Schwarcz Izidor, dr. Oláh Béla, Lövinger József, Grósz Ignác, Szalai József, Róna Ármint, dr. Szemes Ferenc, Szász Gyula, Réder Ferenc és Moskovits Vilmos.

Végül az alapítóknak a felmentést megadták s a közgyűlés véget ért.

*

Az alakuló közgyűlés után az igazgatóság nyomban megtartotta első ülését, amelyen az igazgatóság elnökévé Malatinszky Lajos főispánt választották meg; ügyvezető igazgatónak dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár, ügyésszé pedig dr. Adorján Ármint választották.

* Ruhát kapnak a magánalkalmazottak. A Népruházati Bizottság tervbevette a rendelkezésére álló anyag figyelembevételével a vidéki női és férfi magánalkalmazottaknak egy egy ruhával való ellátását. Ennek felkérjük kamarai kerületünk részvénytársaságait, intézeteit, hogy kereskedelmi alkalmazottaiknak, hivatalnokaiknak, magán-tisztviselőiknek női és férfi létszámát velünk lehetőleg sürgősen kimutatásba foglalva közöljék. A kimutatás akként szerkesztendő, hogy a 6000 koronánál kisebb törzsfizetésű férfi és női magánalkalmazottak külön választandók. Nagyvárad, 1918 szeptember hó 18. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

A külügyminisztérium nyilatkozata.

A békeajánlat visszautasítása nem kétséges. Az osztrák-magyar kormány fenntartja javaslatát.

Budapest, szeptember 19. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A külügyminisztérium nyilatkozatot tett közzé, melyben megállapítja, hogy a külföldről beérkező jelentések után a békejegyzék visszautasítása nem kétséges. Mivel Burián külügyminiszter jegyzékére hivatalos válasz eddig még nem érkezett, természetesen nem lehetnek ismeretesek azok az okok, amelyek az antantot a visszautasításra bírták.

Balfour részéről történt ugyan egy nyilatkozat, de éppen az ő legfőbb argumentumai a legjobb bizonyítékai annak, hogy milyen helyesen fogta fel Burián külügyminiszter a helyzetet.

Ha a béke kérdését Balfour a nagy jelszavak és felkorbácsolt szenvedélyek nyomása alatt beszéli meg, akkor semmiesetre sem lehet tenni hasznos haladást; ha azonban a megbeszélések befolyása alapján jutott volna Balfour azon benyomásokhoz, amelyeket beszédében előrebocsát: akkor nem beszélhetne úgy, amint legutóbb beszélt, mert alkalma lehetett volna az ellenkezőkről meggyőződni. Az osztrák-magyar kormány fenntartja javaslatát.

A Brenta és a Piave között az olaszok beszüntették a támadást.

— Magyar ezredek hősiessége. —

Budapest, szept. 19. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harcér.

A Hétközség fensíkján tartósan élénk tűzharc. A Brenta és a Piave között az ellenség legutóbbi napok súlyos kudarcai után beszüntette támadásait. — Derék csapataink közül, amelyek a legutóbbi harcokban tüze-
ségünk hathatós támogatásával mindig újból előretörő ellenséget győzelmesen visszaver-

ték, különös elismerést érdemelnek a 39. és 105. számú magyar gyalogezredek. A Sanna mellett tüzelésünkkel megghusítottunk egy éjjeli átkelési kísérletet.

A vezérkar főnöke.

Sajtószállítás, szeptember 19. Az új olasz rohamok célja a Monte Pertica és a Tasso gerince volt. — Elszánt kísérleteik megtörése nyugalmat jelent a Brenta és a Piave között.

Olaszország az olasz aspirációk elismerését követeli a tárgyalások megkezdése előtt.

Budapest, szeptember 19. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Stefani-ügynökség a következő jelentést adta ki:

Az olasz kormány eddig csak abból a szövegből szerzett tudomást az osztrák-magyar jegyzékről, amelyet a távirati iroda közölt. Ha a bécsi cs. és kir. távirati iroda kiadásában megjelent szöveg pontos, akkor az olasz kormánynak rá kell mutatnia, hogy

nincsen célja a béketárgyalások olyan megtévesztő összehozására, amelynek nincsen valódi tartalma s amely nem járhat gyakorlati eredménnyel.

A német és osztrák-magyar államférfiak részéről legutóbb tett nyilatkozatok, melyek

minden területi kérdést kizár-
nak és a bresztlitovszki és bu-

karesti békeszerződés megvaltoztatását lehetne lennek mondják, egyben lehetetlenné teszik a béketárgyalások megkezdését is.

Az antant és Amerika eléggé kifejezték az igazságos béke iránt való kívánságukat, közölték alapelveiket is. Erről az osztrák-magyar jegyzék egy szót sem szól, valamint az olasz aspirációkat külön érdeklő kérdésekről is hallgat.

Amíg az osztrák-magyar kormány el nem ismeri ezeket a külön célokat, Olaszország nem hagyhatja abba a harcot,

amely jobb és biztosabb alapot fog teremteni az emberiség békéjének, amelyért az antant népei küzdenek.

Az antant együttes válasza várható.

Budapest, szeptember 19. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Petit Parisiens a Humanite közlése szerint Clemenceau, Balfour és Wilson válaszai nem zárják ki a szövetségesek kollektív nyilatkozatát Burián jegyzékének pontos megvizsgálása után.

Az antant erőfeszítése a Siegfriedi állások előtt.

Berlin, szept. 19. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenté:

Nyugati harcér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja és Böehn vezérezredes hadcsoportja.

Buxschobietől északkeletre megtisztítottuk a szeptember 9-iki harcok árán ellenséges kézen maradt árokrészeket és 136 belgát elfogtunk. Élénk feiderítő tevékenység Ypern és Labassé között. — Armentierestől északra és a Labasse csatornától délre visszavertünk ellenséges támadásokat. Mouewe és Hawrincourt között, erős tűzharc. — Helyi támadások során foglyokat ejtettünk.

Az angolok újból megkezdtek támadásait a Siegfried arcvonal előtt levő állásaink ellen. A Hawrincourt erdtől a Sommeig terjedő szakaszon Mozecourtól északra és a Hétközség ellen irányuló támadások megghusultak állásaink előtt. Német vadászezredek szívesen védekeztek Courintcourton. — Couzdacourt és Hargicourt között is visszavertük az angolokat, akik nagy erővel és páncélos kocikkal többször támadtak. Epechi és Rousel váltakozó eredményű harcok után az ellenség kezén maradtak.

Este az ellenség az egész fronton megismételte támadásait. Kemény tusában visszavertük őket. Hargicourt és Pontru között ausztráliai csapatok behatoltak állásainkba. Kemény harc után sikerült Bellicourt és Pontru helységeken át Bellicourt és Belle-Englisenéi megállítani. A patak és a Somme között angol és francia csapatok támogatásával északra próbálták frontunkat áttörni, de az ellenség teljes kudarccal végződött heves küzdelemben az ellenséget visszazoritotték állásaiba.

Kelet-porosországi ezredek és az elzász lotharingiai 60. számú gyalogezred ebben különösen kitüntette magát. A Sommetől délre megghusult egy ellenséges támadás. A harmincöt kilométer széles fronton ejtett foglyok útján tizenöt ellenséges hadosztály jelenlétét állapítottuk meg.

A német trónörökös hadcsoportja. — Az Ailette és az Aisne között tűzérési harc délután ismét nagyerejűvé vált. Visszavertünk heves részleges támadásokat, amelyek különösen a Laffaux chawigni ut mindkét oldalán lévő állásaink ellen irányultak.

Galwitz tábornok hadcsoportja. A Cote Lorrainen a harci tevékenység megghusult. Kisebb előtéri harcok a Manheules ellen irányuló előretörésben foglyokat ejtettünk.

Ludendorff, első főszállásmester.

Lenin felgyógyult.

Budapest, szeptember 19. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Több moszkvai lap jelentése szerint Lenin vasárnap délután teljesen felépülve elhagyta ágyát és több küldött-seget fogadott.

Juricskay tanácsos váratlan vizsgálata a városi szeszraktárban.

Amint az új városi szilvórium forgalomba jutott literenkint üvegestül 30 koronáért, megmozdult a konkurencia, amely a tiszta szesz mellé vizet is öntött a pohárba. Felhasználva a szilvóriumos üvegek színét, amely zavarosnak tünteti fel a friss szilvóriumot, azt híresztelték, hogy a városi szilvóriumot vízzel szaporítják, mert zavaros a színe.

E híresztelés a szeszfőzde renoméjára féltékeny Juricskay Barna tanácsost arra indította, hogy azonnal szigorú vizsgálatot tartson a raktárban, töltőhelyiségekben s az üzletben. Munkáját abbahagyva felkereste a szeszraktárt s munkatársunknak megmutatta, hogy ahol annyi ember dolgozik, lehetetlen a vízzel való hamisítás. A szilvórium színére beigazolta, hogy az üveg szürke színtől ered, mert amint rendes üvegpohárba öntik a szeszt, tiszta színt mutat, zavarossága eltűnik. A szilvóriumot különben is 2-3 hét múlva szokták forgalomba bocsátani, de a közönség éhes volt a szeszre, megrohanta a szeszraktárt, s meg kellett kezdeni az árusítást, nehogy az a tévhit keljen szárnyra, hogy eldugják a készletet a fogyasztás elől. A szilvórium színe frissen vizsinű, csak fél év múlva kezd sárgulni s egy év alatt sárga lesz.

Munkatársunk a készletből kiválasztott 2 fél s 2 egy literes lepecsételt szeszt, s azt kiöntve a budapesti Központi Mértékhitelítő által hitelesített fokmérővel megfokozták. A szilvórium hivatalos szeszfoka 40, de ennél kisebb foku szilvórium a kereskedelmi forgalomban igen gyakori: A városi szilvórium szeszfoka 44 fok volt, tehát a város hektoliterenkint 1500 koronát áldoz fel annak, hogy a szilvóriumba nem vegyít vizet s nem teszi 40 fokossá a szeszt, hanem tiszta, jó, finom szilvóriumot ad vevőinek.

Tábori postacsomagok a tó vizén.

Gáborjában tavaly nyáron nagy meglepetés érte Tóth Lajosné. A tó vizéből egy csomó tábori csomag kemény borítékát hallászták ki a gyerekek s egyen a Tóthné urának a nevét találták. Elvitték a borítékot Tóthnéhoz, aki ráismert, hogy az a harctéren levő férjének küldött csomag borítéka s a férje mindig azt írta, hogy egy csomagot se kapott kézhez, pedig ő kilencet is küldött már. Elvitte a borítékot a postamester-nőhöz, aki felismerte azt, mert ő vette fel. Azután talált a csendőrség az utfélen is kifosztott dobozokat, majd Hajdu Lajos és Bunik Lajos esküdtek szolgáltattak be nehányat, összesen 11 csomagról állapították meg, hogy kifosztották. A nyomozás szálai Z. Horváth Lászlóhoz vezettek, aki 3 hónapig volt a hencidai postakocsis s a gáborjáni postát is ő szállította. Kilencven darab 35 dekás postacsomag elsikkasztásával vádolta meg Nesztor József dr királyi ügyész a postakocsist, akit Gyenge Béla tanácselnök vezetésével működő tanács vont kérdőre. Jegyző volt Halmy Gyula dr.

Z. Horváth László tagadta, hogy ő lopta

volna el a csomagokat. Ellopták tőle a fiuk utközben, mint ellopták Lázár Ignác szentpéterszegi kereskedő csomagját is, amelyben cukorkák voltak.

A két esküdt után Tóth Lajosné mondta el, hogyan ismert rá csomagjára.

B. Nagy Sándorné csomagjában piskóta, kenyér, kolbász, sonka, cigaretta, szalonna volt, értékelte 45 koronára.

Feldmann Armin dr védő sokalta az ármegállapítást.

Schnerthöffer Mária postamester-nő érdekesen adta elő, hogyan jött rá a kocsis lopására. Mikor a piskótás csomag elveszett, a kocsis azt mondta neki, hogy ma piskótát evett. Ő a kocsiszt ugyanis mindennap megkérdezte, mit evett, viszont a csomagfeladótól megtudakolta, mit küldenek a csomagokban, hogy tudja, nincs-e bennük romlott étel. Mikor szalonnás csomag veszett el, a fiu szalonnáról számolt be, hogy azt evett. Mindig klappolt.

Vádlott: Piskótát a kosztadónémtől kaptam.

A bíróság a tanuk vallomása alapján 3 havi fogházra ítélte a csomagsikkasztó postást. Az ítéletben megnyugodott.

„Most csinálnak ilyet, mikor azt sem lehet tudni, hová fog tartozni Erdély?” Nyilatkozott pedig eképen Goldis László ur, az esemény pedig — ne higyük, nem Bukarest, vagy Jassyban játszódtat le, hanem — Aradon és pedig magyar honpolgár ajkáról. Egy interjú pattantotta ki az ilyen titkokat. Azért nem tudunk boldogulni, azért tengődik szerencsétlen országunk, mint a köszvényes ember, hogy járni csak mankókkal tud, mert egyre késik az erélyes orvosi beavatkozás. Szemünkre vetik, hogy sovínisták vagyunk. Hát ki merne ilyet mondani Francia vagy Angolországban? Mit tesz Anglia az irekkel? És az ilyen honpolgárok szabadon élvezik életüket és azt, hogy 100 és 100.000 derék honvéd vére hullása akadályozta meg, hogy földönfutók ne legyenek. Goldis uramék Wekerle és Apponyi országos reformjait csak úgy gyerekjáték számba veszik s mikor a miniszterelnök azon fáradozik, hogy új megyebeosztással a magyarság nemzeti fölényét őrizze meg a politikai életben is, akkor mondja Goldis a cimben foglalt kijelentést. Honnan veszi rá a merészséget, igazán nem tudjuk. Ide csak egy kell, biztos kézzel kivágni a nemzet testéből a mérges kelevényt. Akkor Goldis ur is meg fogja tudni, hogy hová fog tartozni Erdély.

Népszavazás Boszniában. A Bosznia-Hercegovina hovatartozásának rendezésére irányuló tárgyalásokba a közvetlenül érdekelteket, Bosznia irányadó politikusait is bevonták a mindinkább előtérbe kerülő megoldásnak olyanforma rendezése, amelyben az érdekelt területek lakosságának nagy szerepe volna. Arról van ugyanis szó, hogy valamilyen formában plebiscitumot rendeznek Bosznia Hercegovinában, vagy ha ez technikailag nem vihető keresztül, esetleg összehívják a szabot és a szabor jelentenő ki, hogy Bosznia Hercegovina autonómiajának megőrzése mellett Magyarországhoz kíván csatlakozni. Bosznia politikusai közt kétféle megoldásnak van pártja: a nagyobb, amely az ugynevezett autonóm megoldás hive, ez a mellett van, hogy Bosznia Hercegovinát Magyarországhoz csatolják, az ország élére, — mint Horvátországban — bán kerüljön, autonóm bán kormány. A másik irány-

zat élén Stadler áll, ez a Horvátországhoz csatolás mellett foglal állást.

A háboru játéka: szerepet cseréltek a peres felek.

Háborus kereskedelmi eset annak minden furcsaságával.

Tavaly Kupferstein Adolf nagypiaci kézműáru nagykereskedőtől 130 kendőt vett Jeremiás Herman piaci árus, darabonként 24 koronáért.

Mikor kis kocsiával elment az áruért, azt tapasztalta, hogy a kendők nem az általa megvett minőségűek, s ezért nem vette át a kendőket, hanem késznek nyilatkozott, hogy átveszi azokat, de leszállított árban, darabonként 10 koronáért. Kupferstein ezt megtagadta.

A per megindult Sárváry Sándor dr bírő előtt, aki árdrágítás jelenségeit látta az ügyletben s áttette az iratokat a rendőri büntetőbíróshoz, ahol azonban Kupferstein Adolfot felmentették, mert megállapították, hogy a kendők ára akkor 24 korona volt. Az iratok visszakérültek a bírósághoz, ahol azonban váratlan fordulat történt.

A közbeeső idő alatt ugyanis a 24 koronás kendők ára felment 120 koronára, s most felperes, aki a kendőket 24 koronáért nem akarta átvenni csak tizért, most ragaszkodott ahhoz, hogy a kendők neki a vételárban átadassanak. Kupferstein Adolf pedig kijelentette, hogy a kendőket nem adja át, mert azok átvételét a felperes megtagadta.

Az ítélet elé kereskedelmi és jogügyi körök érthető érdeklődéssel néznek, mert a perben szerepet cseréltek a peres felek: a felperes most át akarja venni az árut, amit előbb nem akart, az alperes nem akarja adni az árut, aminek átvételére előbb a felperest köteleztetni kívánta.

A Tüzérnap.

Felhívás.

Vasárnapi népünnepélyünket Ófelsége allegorikus bevonulása nyitja meg.

A kép nagyszerűségéhez egy virágosó a legméltóbb keret. Ófelsége allegorikus bevonulása virágosóban!

Kertjeink telve az ős szebbnél-szebb virágaival.

Felhívjuk

Nagyvárad város hazafias közönségét, hogy f. hó 22-én, vasárnap reggel adjon össze minél több virágot (gyűjtőhely a Tüzérnap jegyirodája a Bémer téren);

a különböző sátrokban beosztott urleányokat, hogy még a sátrokban való megjelenés előtt a kiindulási helyen (a gör. kath. szeminárium udvarán, a Tisza Kálmán téren) lehetőleg árusító kosárkaikkal gyülekezni és az ott átvett virágokat a felvonulás utvonulán — Ófelsége allegorikus elvonulásáig — árusítani sziveskedjenek;

a népünnepélyen megjelenő közönséget, hogy az árusított virágokat az I-ső számú kocsira, Ófelsége allegoriájára szórja!

Impozáns megnyilatkozása lesz ez Nagyvárad hazafias közönségének, amidőn azzal együtt tetemes összeget juttathat az özvegyek, árvák és rokkantak segélyalapja javára!

A rendezőbizottság.

Megérkezett Amerika elutasító válasza.

Budapest, szeptember 19. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A bécsi svéd követ a svéd kormány megbízásából a cs. és kir. külügyminisztérium tudomására hozta az Amerikai Egyesült Államok kormányának a folyó hó 14-iki osztrák-magyar jegyzékre adott válaszát, amelyet a washingtoni svéd követ továbbított: A válasz szövege így hangzik:

Van szerencsém a szeptember 16-iki jegyzék átvételét elismerni, a mely az osztrák-magyar kormánynak valamennyi hadviselő állam kormányához intézett arra irányuló szándékát tartalmazó jegyzékét közölte velem, hogy a kormányok a békekötés alapelvei felett folytatandó előzetes és nem kötelező megbeszélésekre megbízottakat küldjenek ki. Ezenkívül javasolja a jegyzék a delegáltaknak arra irányuló meghatalmazását, hogy a kormányoknak ezen alapelvekről való felfogását egymásnak tudomására hozzák, hasonló közléseket hallgassanak meg, valamint felvilágosításokat kérjenek és adjanak mindazon pontokra, amelyekre nézve precizizálásra van szükség.

Erre válaszolva tisztelettel értesitem, hogy a jegyzék tartalmát az elnök elé terjesztettem, aki megbízott azzal, hogy tudomásul adjam Önnek, hogy az Egyesült-Államok kormánya az osztrák-magyar kormány kezdeményezésére csak egy választ vél adhatni:

Az Egyesült-Államok kormánya ismételt és a leg-tisztább nyíltsággal állapította meg azon feltételeket, amelyek mellett az Egyesült-Államok a békekérdést megfontolás tárgyává tennék.

Az Egyesült-Államok kormánya nem tud és nem akar semmiféle értekezletjavaslattal foglalkozni oly ügyben, amelyre nézve álláspontját és szándékát annyira tisztán kifejtette.

LANSING.

HIREK

Razzia — hosszunapkor.

Az eset ez:

Mármaroszigeten hosszunapkor katonák fogták körül a zsinagógákat és mindenkit igazolásra szólítottak fel; akinél nem volt katonai igazolvány, azt elvitték.

Az esettel kapcsolatosan a Magyar Hírlap így ír:

„Tőlünk mindenkor távol áll a felekezetieskedés és elvből elítélünk minden olyan lépést és tettet, amely a felekezetieskedés üszkét dobja a közélet porondjára. A mi felháborodásunkat ebben a pillanatban az emberi érzés fokozza fel a tetőpontjára, az általános emberi érzés, amely minden vallás és hit iránt egyforma tiszteletet parancsol. Ennek az emberi érzésnek sárbatiprása az a mód, ahogyan egy magáról megfeledkezett katonatiszt akarta megbecsteleníteni egy felekezetiesnek legszentebb ünnepnapját s ezáltal magának — ki tudja hol? — érdemeket szerezni.”

És így ír az egész magyar sajtó csak nem kivétel nélkül s a mármaroszigeti razziaiból nemzeti sérelmet csinál.

Távolról sem mentegjük a mármaroszigeti katonák eljárását; az bizonyos, hogy azt a razziaát máskor is meg lehetett volna tartani s nem tudjuk, mi indította a katonákat arra, hogy pont hosszunapkor és pont a zsinagógában razziazzanak. Megvoltak rá talán a helyi okaik; az illető parancsnok dolga, hogy felsőbbre előtt igazolja ma-

gát. Hanem a sajtó egyértelmű felháborodása és a vallás iránti nép lelkesedése mást juttat eszünkbe.

Volt idő, nem is olyan régen, a mikor szintén megjelentek katonák nem háboruban, hanem békeben. Nem katonaszökevényeket kerestek, hanem békés tanító szerzeteseket, ápoló apácákat, no meg templomi drágaságokat. A szerzeteseket, apácákat kiverték otthonukból, a templomokat kifosztották, békés, szorgalmas embereket otthonuktól megfosztották, a templomokból, zárdákból korcsmát, megymást csináltak, harácsoltak, raboltak, városról városra, faluról-falura, egy egész országon végig — azon a „magyar” sajtó elfelejtett felháborodni. Hja azok a templomok nem zsinagógák, hanem katolikus templomok, a hazájukból kikergetett emberek keresztények, az elrabolt arany és ezüst katolikus vagyonok voltak — az nem fáj a sajtóban senkinek, akkor azt mondták, ez csak szeparáció, meg szekularizáció, nem pedig közönséges rablás.

Igaz, messze tőlünk, Franciaországban történt, de akkor — Dreyfuss a tanu — érdeklődtek nálunk az emberek a franciák belügyei iránt.

Miért nem féltették akkor is a vallást, a hitet? Az egész keresztény világ felháborodása miért nem talált visszhangra a sajtóban akkor is? Pedig van különbség a két eset közt. Nem kell felelni a kérdésre, hanem folytatjuk a kérdezősködést:

Megérti e már most a közönség, mit jelent a sajtó hatalma?

Megtanulja e valahára a közönség, hogy

szüksége van erős, eiterjedt és izig vörig keresztény sajtóra?

* **Hírek a rendőrségről.** Geró Ármin rendőr-főkapitány tegnap szabadságáról visszaérkezett s elfoglalta hivatalát. Jánossy Gyula főkapitány Bartha Endre dr. rendőrkapitánnyal együtt átvette a bűnügyi osztály vezetését.

* **Főispán kinevezése.** A király dr. Steuer György Torontálmege eddigi főispánját fölmentve, helyébe Botka Béla nyug. főispánt sevezte ki.

* **Az orosz hadifoglyok hazatérése.** Az orosz hadifoglyok első ötszázados csoportja hétfőn szept. 23-án indul Temesvár gyűjtőállomásra hazájába. A hadügyminiszteri rendeletnek ezuttal csak nagy oroszok fognak utbaindítani, még pedig 250 Nagyváradról, 250 a vármegyéből. Az elszállítandó foglyok névszerint lettek behíva, tehát aki ilyen felszólítást nem kapott az a szállítmányban semmi esetre esetre felvéve nem lesz, mert mindenki csak az előre megállapított sorrendben szállítható el. Amelyik hadifogoly a felszólítást be nem várva a munkát abbahagyja, vagy munkaadójától eltávozik a büntető táborba lesz beszállítva és csak akkor lesz hazájába küldve, ha a többiek már mind elszállítottak. A bevont hadifoglyok helyett egyelőre más nemzetiségű hadifogly nem adható ki és csak az azután hazabocsátandó idősebb korosztályú népfelkelők által lesznek pótolva.

* **A Fráter-Böhm-affér.** Fráter Emil képviselő barátai értesítették Böhm Jenő táblabíró nyilatkozatáról s ő tegnap Nagyváradra érkezett s megbízottaival tanácskozott. Böhm Ferenc és Böhm Géza tüzértisztek az ezredparancsnoknál s az állomásparancsnoknál jelentkeztek s bejelentették az esetet. A nagy port felvert ügyben valószínűleg katonai becsületbírósi eljárás indul meg. A kaszinó választmányát ezideig nem hívták össze. Fráter Emil képviselő helyzetét megnehezíti az a körülmény, hogy az affér okát képező s egy urileányra vonatkozó pletyka szerzőjét, egy nagyváradit ismert urissszonyt, nem adhatja ki s így vállalni kell a konzekvenciákat.

* **Csak 10 fillért . . .** A váradit tüzerek háromnapos ünnepe a már ismert programon kívül kiterjed szeptember 21, 22 és 23-án mindazokra a nyilvános helyiségekre — kávéház, vendéglő, üzlet-helyiség stb. — ahol a béke boldog nyugalmát élvező emberek, ennek a városnak melegsivü polgári társadalma él, szórakozik, üzleti ügyeit intézi. Ezekben a helyiségekben is megjelennek a tüzerek szerényen kérő emlékeztetője: egy egyszerű, csinnal kiállított számolócédula. A számolócédula ára csak 10 fillér. Ennyivel lesz drágább ezen a három napon a megszokott hadifekete, az egyszerű háborus ebéd és minden — sajnos — amugy is drága portéka. Csak 10 fillért kérnek az özvegyek, árvák és rokkantak javára. Csak 10 fillért . . .

* **Temetés.** Szabó Imre nyug. városi kézbesítő elhunyt. Hosszu ideig szolgálta becsülettel Nagyvárad városát. Szabó István, a Biharmegyei közpörház tisztviselője édes atyját gyászolja az elhunytban, akinek temetése tegnap nagy részvét mellett ment végbe. A koporsó felett Csernák Béla ref. lelkes megtható imát mondott.

* **A magyar király és egy altábornagy.** Szabadkáról jelentik: Polgári és katonai körökben kinos megbotránkozást keltezt Gössmann altábornagy szereplése, a ki miután a nyolvanhatodik gyalogezred legutóbbi menetszázada fölött szemlét tartott, egy kiszólásával mélyen megsértette a magyar nemzetet. A menetszázad soraiban elbeszélgetett a harctérre induló katonákkal és többek között megkérdezett egy bakát, hogy tudja-e mi a neve az uralkodónak. — A baka erre azt felelte, hogy IV. Károly, amire az altábornagy németül rákiáltott:

— Ez nem létezik, csak Karl császárt ismerünk.

A szemlére összegyűlt tiszték kinos meglepetéssel hallgatták Gössmann sértő szavát és egymásközt megbotránkozva tárgyalták az altábornagy viselkedését, aki ezt észrevette és megismételte szavait. Ez az eset nem áll egyedül, mert nem régebben Gössmann altábornagy Zomborban sem tartózkodott ilyen kifakadásoktól. Ott is hasonló eset történt, amennyiben egy bakának, aki ő felségét IV. Károlynak nevezte, azt felelte az altábornagy.

* **Egy volt nagyváradai tanár és egy török diák afférja.** Szegedről jelentik: Kinos affér foglalkoztatja a város közvéleményét. A városi felsőkereskedelmi iskolába több konstantinápolyi török tanuló jár, akiket magyar szóra küldtek Szegedre. Esreff Békir és Nizam Eddin felső kereskedelmi iskolai tanulók az utóbbi időben gyakran jutottak összeütközésbe az iskola fegyelmi törvényeivel. Az utóbbi időben nagyon elhanyagolták kötelességeiket és rossz társaságban az utcákon csatangoltak. Kappel Gyula osztályfőnök — akit Nagyváradon itteni tanársága idejéből sokan ismernek — már egy ízben figyelmeztette Esreff Békirt, hogy a fegyelmi szabályokat tartsa be, pénteken reggel pedig a magyar órán szidalmazta. — Esreff feleselni kezdett az osztályfőnökkel, mire szóváltás támadt köztük. Kappel ekkor hirtelen felugrott helyéről és pofonvágt a 22 éves hatalmas termetű fiatalembert. A török diák kezével védekezni próbált, mire Kappel revolvert rántott elő, ráfogta és így kényszerítette, hogy azonnal hagyja el a tantermet. Esreff Békir igen előkelő török főúri családból származik, atyjának tenger-nagyi állása volt.

* **Vasárnap népszövetségi mozi.** A Népszövetség rendszeres mozielőadásainak megnyitóján igen nagy érdeklődést mutatott a közönség az előadások iránt. A jó képek kitűnő és olesó szórakozást nyújtottak s a közönség fokozott érdeklődéssel élvezte a változatos műsort. A Népszövetség legközelebbi előadását vasárnap, 22 én tartja, amikor ismét igen érdekes műsort biztosított az igazgatóság.

* **A hordókat jelentsék be!** A m. kir. miniszterium 3781—1918. M. E. sz. körrendelete alapján a város területén levő minden nemű hordók bejelentésére a város közönségét felhívtam. Minthogy mindezekig még bejelentések nem érkeztek, a legszigorubbán felhívom a város közönségét, hogy mindennemű hordó készletét és pedig először a szept. havi 15 iki állapot szerint, később minden hó 1 én és 15 én hivatalomnál 48 óra alatt annál is inkább jelentse be, mert a bejelentést elmulasztók ellen a rendőrkapitányi

hivatal által a legszigorubb kihágási eljárást tétetek folyamatba. Nagyvárad 1918. szept. 19. Rimler Károly polgármester

* **Szüreti szünet az iskolákban.** Székely Sándor, a hegyközség elnöke bejelentette a polgármesternek, hogy a nagyvárad hegyen október 7 én kezdődik a szüret Kéri a polgármestert, hogy átrábaton kérje Bihar-megye alispánjától a szüret időjének a községekben való kihirdetését. Egyben arra is kéri a polgármestert, hogy az iskolákban az október 7. 8. és 9 ére szüreti szünet engedélyezésére hívja az iskolák igazgatóságait.

* **10000 koronánál többet képviselnek azok a nyerteménnyel, amelyeket a tűzérnapon vasárnap délután kisorsolnak a Bunytay ligetben.** A főnyereményen — egy vagon tűzfán — kívül kisorsolnak: malacokat, libákat, kacskakat, csirkéket, lisztet, búzát, babot, norsót, friss fozelékféléket, babkávét, cukrot, rumot, likört, denaturált szeszt, házi szappant és egyéb élelmicikkeket, de másként is segítenek a háborús gondokon: kisorsolásra kerül többek között egy több száz koronát érő gyermek kabát, női bluzok harisnyák, kesztyűk, szőnyegek és még más rengeteg praktikus és értékes háztartási és dísz tárgy. A kisorsolásra kerülő tárgyakat — természetesen a tűzifa kivételével — vasárnap délelőtti nyilvánosan kifüggesztik. Egy sorsjegy ára két korona s már is váltható a rendezőség központi, bámentéri irodájában, ahova a nagyváradai posta- és távirati igazgatóság előzőeken készséggel telefonálomást szerelt az ünnepséggel. — A telefon száma 17-02.

* **Jantsovits Jenő dr főhadnagy,** hadifogoly ügyeletes tiszt annak közlésére kéri lapunkat, hogy neki Jilg Hugó temesvári vezérkari főnökkel nem volt kontroverziója, őt nem fenyegette meg.

* **Tudok egy jó lakást.** Nagy Béni debreczeni marhakereskedő összebarátkozott a vásárban Babotay Mihály szökött katonával s mulatni mentek. Mikor aztán jól elázott Nagy, Babotay azt mondta neki:

— Tudok egy jó lakást, menjünk el oda.

Nagy el is ment vele, de utközben Babotay leütötte, elvette az óráját és pénzét. Azután megugrott. Nagy Béni ma panaszt tett Biró József fogalmazónál.

* **A féltékenység.** Nyáry Rezső pénzügyi számvizsgáló felesége, Nagy György dr ismert köztársasági vezér huga mindig féltékenykedett urára, hogy másoknak udvarol s zaklatta férjét. Nyáry Rezső erre komolyan felhívta feleségét, hogy hagyjon fel féltékenykedésével, amely miatt állandó volt köztük a viszálykodás. A napokban aztán egy heves szóváltás után nagymennyiségű atropint ivott az urasszony, akit rokona, Knauer Mária veit ápolásába, majd több orvos gyomormosást alkalmazott. Nyáry Rezsőt közben áthelyezték Belényesbe s ezért Arany János-utca 4. szám alatt levő lakását elhagyta.

* **Az iparostanonciskolai beiratások** befejeztettek s miután a tanítás céljaira szükséges tantermek biztosítva vannak, a tanítás is megkezdett minden osztályban, úgy a közművelődés, mint a rajzon. Felhívom azért a tanulókat, hogy a számukra kijelölt osztályokban megjelenni sziveskedjenek, valamint a mester urakat, hogy tanulókat a megállapított napokon iskolába küldjék. Egyben felhívom azokat a mestereket, kik tanulóikat még be nem iratták, hogy a beiratást hala-

déktalanul eszközöljék. Szücs Izsó, ipariskolai igazgató.

Színház.

A színház műsora:

Pétek: Asszony és bábu.
Szombat délután: Sztambul rózsája;
Este: Tüzérek művészestélye.
Vasárnap délután: Románc.
Este: Tul a nagy Krivánon.

A tűzérek szombati művészestélyének programját már véglegesen összeállította a rendezőség s ebből a programból egy komoly, igazán élvezetes színházi est képe rajzolódik elénk. A műsort Branyiczky Dezső hangulatos költői lendületű prólogusa vezeti be, melyet Várady Lajos szaval. Harsányi Kálmán kabarédalait után Josika Mici a szintársulat naivája új oldaláról mutatkozik be a nagyváradai közönségnek: ékelni fog, három kedves hangulatos sansont ad elő. Deák Kornél képviseli a műsor első felében a humort, utána Horváth Nusi a társulat már is népszerű primadonnája fog hollandi facipős táncot járni. A második részt egy rendkívül izgalmasan érdekes egyfelvonásos vezeti be, melyben Josika Mici, Gróf László, Szigeti Jenő és Várady Lajos fogják frappirozni a közönséget. A következő meglepetés Aggházy Melinda szereplése lesz, aki énekszámait maga kíséri. Szigeti Jenő tréfás dalsi után Horváth Nusi és Gróf László énekes és táncos duettet ad elő s a műsort Tamás Alfréd operanékes fejezi be a Tanhäuserből, a Sába királynőjéből és a Lakmeből vett áriákkal. A színházi zenekart ez estén Scharf Károly honvéd karnagy személyesen dirigálja. Az énekszámok zongorakíséretét Várady Aladár kiváló dalköltő és színházi karnagy látja el. A jegyeket a színházi pénztár árusítja.

Külsőben és tartalomban egyaránt kiváló a Színházi Élet, Incze Sándor népszerű hetilapja új száma. Cikket Szász Zoltán, Farkas Imre, Lakatos László, Molnár Jenő írják. Ebben a számban található a Színházi Élet kétezres koronás békehimnusz pályázatának feltétele. A rendez rovatok: Intim Pista, Hetivers, Kis drámairó, szépségápolás és kottamelléklet teszik változatosá a számot, mely Major illusztrálásával megkezdte a Médi operett teljes szövegének közlését. Egy szám ára egy korona. Előfizetési ár negyed évre 10 korona. Kiadóhivatal VII., Erzséket körút 29. sz.

Délutáni előadások. E héten is két délutáni előadás lesz. Ezuttal is körültekintő izléssel állította össze a délutáni előadások műsorát a direktió. Szombat délután a Sztambul rózsája, ez a finom muzsikájú Fall-operett, vasárnap délután a szenzibilis amerikai színjáték, a Románc kerül előadásra.

Tosca. Puccini csodásan szép operája, az örökbecsű muzsika modern megnyilvánulása, a Tosca. Ennél hangosabb sikerű operát keveset ismernek a klasszikus muzsika színpadai. A Tosca-ra készül most a várad színház énekes személyzete s bizonyára nagy jelentőségű művészeseménye lesz Nagyváradnak az opera ezidei felújítása.

Tul a nagy Krivánon. Farkas Imre a nők és a szenzibilis emberek melegsávo poétája nagyon kedves, finom hangulatu népszínművet írt. A budapesti közönség igaz rokonszenvvel és őszinte szeretettel fogadta

az északmagyarországi atyafiakról irt szin-padi munkáját. A Tul a nagy Krivánon oly hangos sikert ért el, hogy hasonlóra a közelmúltban kevés példa van. A budai szin-padon bemutatott Farkas-darab most kerül le a vidékre s bizonyos, hogy Nagyváradon is a budapestihez hasonló siker várja. A darab bemutatóján különben, amely vasárnap lesz, a színház egész operette személy-zete részt vesz. Horváth Nusi, Aggházy Melinda, Katona Irén, Tihanyi Oszkár, Békefi, Szigeti és a többiek mind a darab sikerén fáradoznak.

MOZI.

Luxemburggrófja az Appollóban. Abban a fényes operett ciklusban amelyet a leányvásár bravuros filmjével vezetett be az Apolló színház, igen előkelő hely jut Lehar világíró, grandiozus operettjének, Luxemburg grófjának, amelyből megragadóan szép és érdemes filmregényt irt Lázár István a Glória filmvállalat megbízásából. A felvétel a szeniális rendezésben elsőranguan sikerül és a mesteri beállítás, a szereplők briliás játéka biztosította a film internacionális sikerét René gróf alakjának személyesítésére a legrokonszenvesebb Luxemburg grófit Király Ernőt a népszerű művészt nyerték meg, Juliette szerepében Solti Hermin a bájos és kiváló diva nyújt finom alakítást, míg Bazilovics alakját a kitűnő Molnár László ruházta fel pompás színekkel. A ragyogó filmet az Apolló mai új műsora díszítéssel mutatja be.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Feladási hirdetmény.

A nagyváradai lat. szert. püspökség tulajdonát képező és a biharlonkai erdő-gondnoksághoz tartozó Rézbánya köz-ség határában elterülő mintegy 1631.8 kat. holdon felbecsült következő fenn-álló faanyagok fognak folyó évi novem-ber hó 18-án délelőtt 10 órakor Nagy-váradon a püspökségi jószágkormány-zóság hivatalos helyiségében nyilvános szóbeli árveréssel egybekötött zárt ajánlati versenytárgyalás útján eladatni:

Uradalmi becslés szerint mintegy
76990 m³ lucfenyő
34627 „ jegenyefenyő
és végül 194456 „ bükkfa.

Ajánlatok a versenytárgyalás meg-kezdéséig a püspökségi uradalom jószág-kormányzóságához Nagyvárad adandók be, bánatpénzül a megajánlott vételár 20%-a készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban csatolandó.

Az ajánlatokban a beígért összeg számokkal és szóval világosan kiirandó.

Az ajánlatok közül az uradalom szabadon választ, amennyiben pedig azokat megfelelőknek nem tartaná, úgy a versenytárgyalást semmisnek jelenti ki és az értékesítés iránt tetszése szer-int intézkedik.

A részletes eladási feltételek az urad. jószágkormányzóságnál, az erdőhivatal-nál és a biharlonkai erdőgondnokság-nál megtekinthetők.

Nagyvárad, 1918. szeptember 18.

Uradalmi
jószágkormányzóság.

APOLLÓ

mozgósínházban

folyó hó 20., 21. és 22-én,
péntek, szombat, vasárnap

szinre kerül:

Luxenburg grófja.

Lehar világíró operettje.

A főszerepet

Király Ernő játsza

SZEMÉLYEK:

Renée, Luxemburg Grófja Király Ernő
Didier Angela, énekesnő . Bánhidy Ilona
Brissard, festő Vándory Gusztáv
Juliette, modellje Királyné Solti Hermin
Bazilovics, orosz nagy-
herceg Z. Molnár László
Kokozow Stáza, grófnő . Károlyi Leona
Pavlovics, tanácsos Szőke Sándor
Pelegrin, jegyző Szalkay Lajos

Az előadások kezdete

pontosan 5, 7 és 9 órakor

Helyárok a rendesek

Kijárónak keres 14-15 éves leányt a Tiszántúl kiadóhivatala azonnali belépésre.

URÁNIA mozgó- színház	MA Az utolsó éjszaka. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepp-nap délután 3 órától.
APOLLÓ mozgó- színház	MA Luxenburg grófja. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepp-nap délután 3 órától.
VIGADÓ mozgó- színház	MA A függöny legördül. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepp-nap délután 3 órától.

HETI ÁRJEJYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12.-
Majolika gyümölcsállvány 6 tányórral	15.-
Majolika táca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcskészlet	8.-
Vizes készlet csiszolt üvegből	12.-
Boros	12.-
Likör	12.-
Befőttes készlet kristály fehér	12.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12.-
Majolika fali sótartó színes	8.-
Majolika vizeskancsó színes	10.-
Kenyértosár színes üveggel	10.-
Chinaezüst cukortartó	10.-
Chinaezüst gyümölcsállvány	10.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfazék	5.-
Majolika díszfigura	5.-
Porcellán főzőlábas	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	50.-
Kávéskészlet színes aranyozással	50.-
Feketéskészlet színes aranyozással	50.-
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150.-
Hidegfelvágott készlet sz. aranyozással	40.-
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50.-
Falútkör színes aranyozott kerettel	80.-
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő-lámpa teljesen felszerelve	80.-
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8.-
Teáscsésze színes finom aranyozással	4.-
Kávéscsésze	4.-
Köpcésésze	5.-
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5.-

Nilpek, Figurák, Szent Antal szob-
rok, Mária szobrok, Szentelt víz-
tartók, Konyhaberendezési cikkek,
Képkerekek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben is

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg
és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

„Óriás földieper“
palántákat 100 darabonként utánvétellel szállít 8 koronáért Haverlandné Mezőtelegd 2.

Tanuló-fiuk,
leányok és munkásnők jó fizetéssel felvétetnek Feldstrick Kálmán könyvkötészetében, Széchenyi tér 6.

Izletes saláta csakis **„salátféx“** saláta fűszerrel készíthető, ecet, olaj, bors vagy só hozzátevéle nélkül használható. Kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Jogi könyvek
gyűjteményes kiadások, Corpus Juris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cim a kiadóban.

Poloskairtó
Moksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Uridivat
Cziller Imre Nagyáruházában. Férfi- és fiukalapok, nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sétabotok, bőrdárúrok, pénztárcák, esőköppeny, esőernyők, acélárúk legolcsóbban. Tisztviselőkérdkezvmeny. d

Ruhafesték
valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vizsonteladók árendeményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Kiadó
üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értelkezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.-t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, 1. emelet. Telefon 14-00.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatalszolgálatban állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Ászok fák eladók
Sal Ferenc-u. 10. sz. a.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénzét
ruháért, mert a kintőn bevaltruhafestéssel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag ítfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Pemete
és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Keresünk
azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatos. Moskovits Mór.

Őr
lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete Sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, 1. emelet.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t.nagyváradai cégnél nyerhető.

Tavaszi
szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramfon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron. ::

Szent László Püspök gyógyfürdő
Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas tenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Békeminőségű

finom kelméből készült

leány és nőikabátok
200 K tól 600 K-ig kaphatók

Kossuth-u. 2. (emeleten)
WITRAELNÉL, d. u. 2-től 4-ig.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

LEGF. BUZAC SIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. **Villamos motorok** nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.